

Udział uczniów i rodziców w procesie podejmowania decyzji w szkole

Olga Napiontek

olga.napiontek@civispolonus.org.pl

www.civispolonus.org.pl

Udział w decyzjach jest ważny:

1. Szkoła jako instytucja publiczna zarządzana właściwie
2. Szkoła jako miejsce edukacji obywatelskiej

Szkoła jako instytucja publiczna

- Dobre rządzenie

Partycypacja i efektywność

Szkoła jako instytucja publiczna

- Partycypacyjne zarządzanie szkołą

informowanie

konsultowanie decyzji

współdecydowanie

Szkoła – miejsce edukacji obywatelskiej

- Szkoła jako miejsce przygotowania uczniów do roli obywateli
 - Ćwiczenie ważnych umiejętności obywatelskich
 - Szkoła powinna być przykładem dobrze funkcjonującej instytucji demokratycznej

Szkoła jako instytucja demokratyczna

- w szkole uczeń występuje w relacji: obywatel – państwo:
 - obywatele mają swoje prawa, które przedstawiciele władzy respektują
 - decyzje dotyczące życia wspólnoty podejmowane są w porozumieniu z obywatelami;
 - władza jest rozliczana oraz iż
 - istnieje przestrzeń dla oddolnych działań obywatelskich.

Uczniowie mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

Samorząd może przedstawiać radzie szkoły, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:

- prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami;**

Uczniowie mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

- **prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu;**
- **prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań;**

Uczniowie mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

- prawo redagowania i wydawania gazety szkolnej;
- prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem;
- prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.

rodzice mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

Art. 54.

1. Rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami **we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.**

rodzice mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

2. Do kompetencji rady rodziców, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, należy:

1) uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną:

a) programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, realizowanego przez nauczycieli,

b) programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców;

rodzice mają prawo do udziału w procesie decyzyjnym

- 2) opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 34 ust. 2;**

- 3) opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły.**

Uczestniczenie w decyzjach

- **zbieranie informacji** na temat problemów, z jakimi spotykają się na co dzień uczniowie oraz projektowanie ich rozwiązań;
- **wpływanie na proces podejmowania decyzji** dotyczących funkcjonowania szkoły, opracowywanych przez dyrektora oraz radę pedagogiczną.

Uczestniczenie w decyzjach

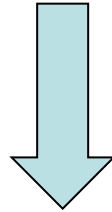
- Uczestniczenie w decyzjach:
 - To co tylko uczniowskie (szatnia, dyskoteka, wc dla uczniów)
 - Tylko sprawy rodziców (np.: dysponowanie środkami rady rodziców)
 - Sprawy ogólnoszkolne:
 - Regulaminy,
 - Ocenianie,
 - Zarządzanie szkołą,
 - Plany rozwoju

- Konsultacje
- Cykliczne spotkanie dyrekcji z uczniami/rodzicami
- Debaty

konsultowanie

Konsultowanie

Konsultacje

Proces zasięgnięcia opinii adresatów decyzji.
Opinie nie są wiążące dla dyrekcji.

Konsultowanie - typy

- Konsultacje otwarte dla wszystkich uczniów/rodziców, dotyczące konkretnych zagadnień
- Stała obecność uczniów/ rodziców w ciałach kolegialnych: rada pedagogiczna, rada rodziców
- Udział uczniów/ rodziców w zbieraniu danych potrzebnych do podjęcia decyzji – uczeń jako badacz

Konsultowanie - zasady

Konsultacje otwarte dla wszystkich uczniów/ rodziców, dotyczące konkretnych zagadnień

- Jasno określony przedmiot opiniowania (w jakiej sprawie uczniowie/ rodzice mają wygłosić swoją opinię?)
- Termin przekazywania opinii
- Sposób przekazywania opinii (pisemny, spotkanie itp.)
- Informacja, na temat uwzględnionych uwag oraz powodu odrzucenia pewnych opinii (np.: w postaci raport, informacji na spotkaniu)

Konsultowanie - zasady

Stała obecność uczniów / nauczycieli w ciałach kolegialnych: rada pedagogiczna, rada rodziców

- Wykaz ciał szkolnych w których obecnie są przedstawiciele SU/ rodziców
- Zasady wyłączenia tej obecności
- Zasady głosu SU/ rodziców
- Zasady przekazywania informacji pozostałym uczniom/ rodzicom

Konsultowanie - zasady

Udział uczniów/ rodziców w zbieraniu danych potrzebnych do podjęcia decyzji – uczeń jako badacz

- Ankiety
- Grupy focusowe – zorganizowane dyskusje
- Konkursy plastyczne
- Grupy robocze

Efekty tych prac przekazywane są dyrekcji.
Ta odnosi się do nich publicznie.

Konsultowanie-przykłady działań

- Zmiany w WSO
- Organizacja imprez szkolnych (jak uczniowie sobie to wyobrażają?)
- Przebieg akcji w szkole-ankiety
- Stała obecność w ciałach kolegialnych w trakcie organizacji imprez środowiskowych
- Zmiany w dokumentacji szkolnej- stała obecność w ciałach kolegialnych (np. dot. regulaminu wycieczek, programu profilaktyki)

Konsultowanie-przykłady działań

- Harmonogram imprez szkolnych
- Dot. Zajęć pozalekcyjnych
- Opiniowanie pracy nauczycieli
- Decyzja o usunięciu uczniów ze szkoły
- Formy wynagradzania uczniów
- Stała obecność uczniów na Radzie rozpoczynającej i kończącej
- Wystrój wnętrza
- Rodzaj kar, konsekwencji w stosunku dla uczniów

Konsultowanie-przykłady

- udział szkoły w ogólnopolskich programach, takich jak np.: Młodzi Głosują, Góra Grosza
- lista i tematyka zajęć pozalekcyjnych
- tematyka apeli szkolnych
- forma nagród dla najlepszych uczniów

Konsultowanie-przykłady

- udział szkoły w ogólnopolskich programach, takich jak np.: Młodzi Głosują, Góra Grosza
- lista i tematyka zajęć pozalekcyjnych
- tematyka apeli szkolnych
- forma nagród dla najlepszych uczniów

Spotkania z władzami szkoły

Po co się regularnie spotykać?

- Dzięki temu samorząd uczniowski/ rodzice będą wiedzieli, jakie są plany dyrekcji dotyczące funkcjonowania szkoły.
- Natomiast dyrektorzy będą mieli okazję do rozmowy na temat problemów uczniów/rodziców.
- Spotkania takie sprzyjają planowaniu wspólnych działań uczniów, rodziców i nauczycieli oraz mogą przyczynić się do przełamania antagonizmu nauczyciele – uczniowie.
- Są okazją do wypracowywania wspólnych rozwiązań różnego rodzaju problemów.

Co jest ważne?

- Ważne jest by wyznaczyć stałe terminy spotkań, tak by miały one systematyczny charakter.
- Dzięki temu obie strony – dyrektor i uczniowie/ rodzice będą na bieżąco przekazywać sobie informacje,
- Bardzo istotne jest by po każdym takim spotkaniu przygotowywać notatkę na temat ustaleń i upubliczniać ją innym uczniom, np. wywieszając ją w gablocie, przekazując informacje ustnie, albo zamieszczając informację w gazetce szkolnej.

Debatowanie w szkole

Po co debatować?

- Debaty są okazją do wspólnego namysłu uczniów, nauczycieli, rodziców nad najważniejszymi problemami szkoły i możliwymi ich rozwiązaniami.

Zasady prowadzenia debaty

- By debata była udana kluczowe jest sformułowanie jej tematu
- Do udziału w debacie warto zaprosić wszystkich uczniów i nauczycieli, chętnych rodziców.
- Trzeba wyznaczyć osobę, która będzie prowadziła debatę.
- Konieczne jest zakreślenie czasu dyskusji
- Zarezerwowanie czasu na wypracowanie rekomendacji, czyli propozycji, jak zmienić niekorzystną sytuację

Przykładowy plan debaty

1. Wprowadzenie do dyskusji zawierającej opis obecnego stanu realizacji: np.: liczba sprawdzianów w tygodniu.
2. Wystąpienie przedstawiciela SU i nauczyciela na tezy zawarte we wprowadzeniu do dyskusji.
3. Dyskusja uczestników – diagnoza stanu obecnego
4. Dyskusja uczestników – rekomendacje dla zmian
5. Wystąpienie przedstawiciela nauczycieli, dyrekcji propozycje działań, zmian, postulaty młodzieży
6. Podsumowanie debaty, powtórzenie rekomendacji wypracowanych przez młodzież.
7. Upublicznienie tych rekomendacji np. na gazetce szkolnej

Ważne

- Po zakończeniu dyskusji warto przygotować sprawozdanie z niej albo po prostu notatkę zawierającą najważniejsze argumenty, oraz propozycje rozwiązań danej kwestii.
- Taki dokument nadaje się do przekazania go dyrekcji szkoły. Dzięki temu opinia uczniów będzie wyraźnie słyszalna i odnotowana w dokumentacji szkoły.

Debatowanie jest trudną sztuką

- systematyczne organizowanie takich dyskusji, np.: raz w miesiącu.
- Dobrze jest wcześniej zbierać propozycje tematów do omawiania (ankiety, rozmowy, ale także poprzez informacje zebrane ze skrzynki zaufania).
- Ważne jest by za każdym razem nagłośnić debatę, odpowiednio wcześniej, tak by chętni mogli sobie temat przemyśleć, przygotować argumenty i swoje wystąpienie.

- Pomysły na upiększenie terenu wokół szkoły?
- Jakie produkty chcielibyście znaleźć w sklepiku?
- Jak uczniowie klas starszych mogą pomagać młodszym?
- Zmiana profilu klasy
- Prawa i obowiązki
- Zmiany w wso
- Jaki regulamin "szczęśliwego numerka"
- Czy warto zbierać makulaturę?
- Czy tolerujesz wulgaryzmy?
- Dlaczego warto cenić patrona?
- Być czy mieć?
- Komputer – korzyści i zagrożenia
- palenie? – korzyści i zagrożenia
- Wzór – antywzór czyli o nauczycielu

ważne

- Systematyczność podejmowanych działań
- Angażowanie jak największej ilości osób w szkole
- Stworzenie zespołu do pracy
- Upowszechnienie (na etapie przygotowania oraz rezultatów działań)
- Partnerskie działanie